

Az elemi iskolai tanítók minimalis fizetése egy mellékelt táblázaton van feltüntetve. Öt év lefolyása alatt a fiú- és vegyes iskolákban *legalább* 1000 (egyezer), a leányiskolákban 850 (nyolcszázötven) lira lesz a tanítói fizetés. A táblázat szerint az I. osztályba tartozó (80 ezer lakosnál népesebb) városban fiú- és vegyes iskolák tanítói legalább 1500 lira, a leányiskolákéi 1300 l. fizetést kapnak; a kisebb városokban 1350 és 1150 lírát; a II. osztályba sorozott városi iskolák tanítói, mindig a szerint hogy fiú- vagy vegyes, illetőleg leányiskolában tanítanak: 1200, illetőleg 1000 lírát, a III. osztályba tartozó városi iskolákban 1140 és 940 lírát, továbbá az I. osztályba sorozott falusi iskolákban 1000 és 800, a II. osztályokban 950 és 800, a III. osztályba eső falusi iskolákban pedig 900, illetőleg 750 lira lesz a minimális fizetés. Az új fizetésrendezés szerinti és az 1904. évi július 1-ig élvezett fizetés közti különbözetet, a már meglevő hatodéves pótlékokat nem értve oda, két év alatt kötelesek a községek kifizetni. Elrendeli továbbá az új törvény, hogy a fizetés egytizedét képező hatodévi pótlékokat az 1886. évi április 11-iki törvényben megállapított kezdőfizetések alapján; az ez évi június 30. után esedékes pótlékot azonban az ujonnan megállapított fizetések után számítsák.

P.

AZ ÚJ NÉPOKTATÁSI TÖRVÉNYJAVASLATRA VONATKOZÓ, MEGSZÖVEGEZETT INDÍTVÁNYOK.

Egy kiváló pædagogusunk, aki népoktatásunk ügyének fejlődését az alkotmányos idők beállta óta nagy figyelemmel kísérte, küldötte be hozzánk az alább olvasható sorokat, s a hozzájuk kapcsolt szövegjavaslatokat. Habár a népoktatási törvényjavaslat már a Ház asztalán fekszik, célszerűnek véljük a szóban forgó indítványok közlését, mert fontos elméleti és gyakorlati pædagogiai kérdésekkel fűggenek össze, s ebből a szempontból a törvényjavaslat még kevésbé volt tárgyalva.

*

Megkísérlettem a népnevelési törvényjavaslatnak, mely a napokban bizottsági tárgyalás alá kerül, olynemű módosítását, részben pótlását, hogy véleményem szerint a nemzeti közoktatás egységének szempontjai benne erősebben és határozottan érvényesüljenek. Midőn e kísérletem közlését kérem, érzem ugyan, hogy talán felvilágosító okadatolás mellett több figyelmet kelthetne és nyerne érdekességében; de bizom benne, hogy maga a pusztá szöveg elvi következetességével

és világos szerkezetével is találhat annyi figyelemre, amennyire érdemes. Hiszen nem új szempontok azok, nem sajátos felfogású nézetek, amelyek az átdolgozásban vezettek. Egy régibb tanügyi folyóiratban (1872) teljesen kidomborítva találtam az alapot, amelyen munkám indult. «Midőn a nép nevelésügyének sáfárkodásával — így olvasom — kormányát megbízza, avégből külön miniszteri tárcát teremtve, teszi azt azzal a szándékkal, hogy szellemi élete, nemzeti művelődése, mely kezdetleges állapotban a megoszolt társadalom körében mozog, most öntudatos egyéniségének megfelelő egységes keretet nyerjen, hogy többé ne különvált rendi vagy felekezeti érdekeknek, hanem a közerkölcsiségnek, közszellemnek legyen kinyomata. A kormány úgy mindenha egy jobb, nemesebb kornak áll szolgálatában, mely nem ismeri el a felekezeti visszavonás, a társadalmi elzáródás jogosultságát, amely mindennek hatását, becstét a nemzeti erkölcsösödés mértékével méri. A nép e szebb időt inkább csak boldog sejtelemmel óhajtja, mintsem hogy azonnal valósítani bírná; a kormány van hivatva, hogy közigazgatása által elősegítse alakulását»... «Korán sem vagyunk mi szószólói az állami közoktatásügynek; nem látjuk mi sem a kormány hivatását abban, hogy az egyházak, felekezetek vagy más tényezők helyébe lépjen. Rendszerint ily célú törekvés majd az állam megaláztatását, alárendeltségét jelzi, mint midőn az állam viseli a felekezeti iskolák költségeit; majd a társadalom szabadságának elnyomását, csorbítását, ha ugyanis az állam teljhatalmas ura az iskolának. Hazánkban a vallásfelekezetek jogosultsága az oktatás terén a nemzet múltjának legjelentősebb mozzanatainak alapszik; nem egy felekezeti főiskola volt őrre nemzetiségünknek mostoha időkből, nem egynek emlékéhez fűződik a magyarság bújja, bánatja. Ily faktorok mellőzése merénylet volna a nép legszentebb érdekei, legnemesb érzelmei ellen. E hazában csakis egy módja van az oktatásügyi kormányzásnak, hogy a közvetítés szerepét vállalja magára a versenyző és küzdő felek között, meghagyva, sőt gyámolítva mindegyikét sajátosságában, de a közerkölcsiség, a közös nemzeti öntudat medre felé terelve útjokat. Még az egyéni lélek egysége sem zárja ki a változatoságot; a művelődés még fokozza érdekeinek, munkakörének, viszonyainak elágazását, de erejének e megoszolása is gazdagabbá, tehetősebbé teszi. A nép lelkét történeti fejlődés emeli ki a rideg egyformaságból; nem ebbe visszavetni, hanem a folytonos haladás érdekében értékesíteni a különvált csoportok egyediségét, feladata a kormánynak: az, ami az egyén fogalmának körében a hivatásérzet, valamely ideális törekvés műve.»

Ezen sorok, azt hiszem, eléggé megvilágítják az átdolgozás kiinduló pontját. Hozzáteszem, hogy egyetlen módosításnál sem állott

külföldi példa előttem, mindegyiket régibb törvényhozásaink munkálataival tudnám igazolni, s meglehet, hogy ha szükséges lesz, meg is teszem.

A javaslatnak azonban csupán azon fejezeteinek kérném most közlését, amelyek első sorban pædagogiai érdekűek. Elmaradhat tehát teljesen a III. fejezet, mely a községi és felekezeti tanítók javadalmazását és az állam által gyakorlandó fegyelmi jogot illeti (33—57. §§.). Ezt főképen közgazdasági és közigazgatási tekinteteből kellene vizsgálni; ahhoz csekély a készségem. A nemzeti nevelés szempontjából egyedül csak az volna kívánatos, hogy a tanítók javadalmazását véve, először minden különbség a nyilvános iskolák tanítóinak, tehát állami, községi és felekezeti tanítóknak díjazása körül megszűnjék, másodsor, hogy célszerű fizetési fokozatok megállapításával, melyekbe sorjában minden tanító fölemelkedhetik, lehetővé tétessék egyrészt a tanítók egy helyben való állandósítása, másrészt, hogy ép a falusi iskoláknak, hol a tanító és nevelő munkásság inkább megköveteli az emberét, mert magában áll, kartársak segítsége nélkül, biztosíttassék a jobb tanerők kiszemelésének lehetősége. Ilyen tekintetek azonban az egész fejezetnek teljes átalaktását követelnék, s érvényesítésökhöz a tényleges állapotok pontosabb ismerete szükséges, mint a minőt a közkézen forgó statisztikai kimutatások szolgáltatnak. Kétségtelen előtttem, hogy pusztán a fizetés minimumának megállapítása és biztosítása a kérdést meg nem oldja. Ajánlatos volna, ha ezt az ügyet a jelen javaslatból kikapcsolnák és a «köztanítók» választásáról, tisztii állásáról és javadalmazásáról külön törvényjavaslat készülne.

Törvényjavaslat a népnevelésről,

*Utoléleg a népiskolai közoktatásról szóló 1848: XXXVIII, és a népiskolai hatóságokról szóló 1876: XXVIII. t.-c. módosítása tárgyában.**

I. Fejezet. Tankötelezettség.

1. §. Minden szülő, gyám vagy gazda köteles gyermekét, gyámloltját vagy cselédjét hatodik évének betöltésétől *legalább* tizenkettedik éve betöltéséig, tehát *legkevesébbé* hat éven át a népiskola mindennapi, azontúl pedig tizenötödik éve betöltéséig a népiskola *továbbképző* tanfolyamába rendszeren járatni.

3. A népiskola mindennapi tanfolyamának bevégzéséről minden tanuló a megbízott iskolafelügyelő közreműködésével megejtett vizsgálat alapján végbizonyítványt kap. A vizsgálati eljárást és a bizonyítvány alakját a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg. Min-

* A felsorolás alkalmazkodik a benyújtott javaslat §§.-hoz. A kihagyott szakaszokban is tehetők egyes módosítások, de ezek kevésbé lényegesek.

den oly tanköteles azonban, aki tizenkettedik évének betöltéséig nem tanulta meg a népiskola feladatául kitűzött tudnivalókat, *különösen ha ez ideig meg nem tanult volna megfelelőleg magyarul beszélni, olvasni vagy írni*, még egy éven túl a mindennapi iskolába járásra kötelezendő. A közigazgatási bizottság a kir. tanfelügyelő jelentése alapján rendeli el az egy évi továbbiskolázást.

4. §. Azon tanulók, kik a szülői házban vagy valamely magánintézetben nyernek oktatást, kötelesek *első ízben kilencedik évök betöltésével és azontúl évenként valamely nyilvános népiskolában* ezek tanítói előtt az előírt tananyagból vizsgálatot tenni.

II. Fejezet. Az elemi népiskola két tagozata.

11. §. A népiskola két, egymáshoz szervesen kapcsolódó tagozatból áll: a *legalább hat éven át tartó mindennapi és a legfőlebb három éven át tartó továbbképző tanfolyamból.*

12. §. A népiskola mindennapi tanfolyamában az évi szorgalomidő, bármilyen jellegű népiskolánál kis- és nagyközségekben legalább 32, városokban legalább 40 hét. *Vallásos és nemzeti ünnepeken a tanítás szünetel és megfelelő iskolai ünnep tartandó.* A több népiskolával bíró községekben a szorgalomidő valamennyi iskolában ugyanegy időben kezdendő meg. A szorgalomidő kezdetét és a nagyobb szüneteket a községi előljáróság az iskolai helyi hatóságokkal egyetértőleg állapítja meg, s a felmerülő vitás kérdésekben a közigazgatási bizottság dönt.

A *heti tanórák száma az alsóbb tanévekben 18-nál, a felsőbbben (10—12 évesek tanításában) 24-nél több nem lehet, tornát, kézi munkát és esetleges kirándulásokat nem számítva.* Földmíveléssel foglalkozó községekben az iskolai helyi hatóság a községi előljárósággal egyetértőleg a tanítást úgy rendezheti, hogy a tíz évnél idősebb gyermekek oktatása a szorgosabb munkaidőben vagy reggeli órákra vagy a hétnek három napjára vonassék össze.

13. §. A népiskolában jellegkülönbség nélkül (1868: XXXVIII. t.-c. 9. és 10. §§.) a következő tantárgyak tanítandók:

1. *Vallástan.*
2. *Magyar nyelv, értelmes beszéd-, olvasás- és írás-gyakorlattal.*
3. *Mennyiségtan (szám- és mértan).*
4. *Magyarország földrajza és az egyetemes földrajz elemei.*
5. *Magyarország története, kapcsolatosan a világ történetének nevezetesebb eseményei.*
6. *Erkölcstan alapjai és polgári jogok és kötelességek.*
7. *Természettudományok. (Természettelírás és természettan a rajtuk alapuló gyakorlati ismeretekre vonatkoztatva.)*
8. *Éneklés.*
9. *Rajzolás.*
10. *Kézimunka (kézügyesség).*
11. *Gazdaság, kertészet és háztartás.*
12. *Testgyakorlás, tekintettel a katonai gyakorlatokra.*

Nem-magyar tannyelvű népiskolákban a *tannyelv* is tanítandó.

14. §. Az állami népiskolákban minden köteles tárgy magyar nyelven tanítandó, nyilvánosan az iskola helyiségeiben; a vallástani-

tásnál azonban a magyar tannyelv mellett az illetékes egyházi hatóság kívánatára a gyermek anyanyelve is használható.

A községek és a bevett felekezetek által fentartott népiskolák mindennapi tanfolyamának tannyelvét az illetékes polgári és egyházi hatóságok határozzák meg. Társulatok és magánosok által fentartott népiskolák csak úgy nyerhetnek nyilvánossági jogot, ha magyar a tannyelvök.

Minden iskolában azonban lehetőleg gondoskodni kell, hogy tanulók, akiknek más az anyanyelvük, mint a minő az iskola tannyelve, a szüleik kívánságára anyanyelvükben is nyerjenek oktatást. Oly népiskolákban továbbá, amelyekben nem magyar a tannyelv, de a tanulóknak legalább 20 %-a magyar anyanyelvű, minden köteles tárgy tanításában az iskola tannyelvén kívül a magyar nyelv is alkalmazandó.

Az iskolafentartók által megállapított tannyelv megváltoztatására minden esetben a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyása szükséges.

14. a) §. A népiskola továbbképző egész tanfolyamában a tanítás nyelve kizárólag magyar.

15. §. (17. §. első kikezdése helyett.) Az állami és községi iskolák számára a tantervet, az egyes tárgyak tanításának célját, anyagát és menetét a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg, *egyúttal irányadó utasítást adva a tanító eljárására nézve.* Mindez intézkedésekben csakis a vallás- és közoktatási miniszter által engedélyezett tankönyvek használhatók.

16. §. (15. és 16. §§.) A vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg minden rendbeli népiskola számára (az 1879 : XVIII. t.-c. alapján) a nem-magyar tannyelvű iskolákban tanítandó magyar nyelv tantervét is, oly mértékben és irányban, hogy a népiskola mindennapi tanfolyamában minden tanuló annyira megtanulja a magyar beszédet, hogy élete viszonyainak megfelelően gondolatait magyarul értelmesen ki tudja fejezni, tudjon magyarul folyékonyan olvasni és helyesen írni. *E végre minden ily más nyelvű népiskolának felső éveiben a hazai földrajz és történet magyar nyelven tanítandó.*

17. §. A bevett felekezetek által fentartott népiskolákra nézve az ezen törvény 13. §-ában felsorolt köteles tárgyokban az elérendő célt és az ismeretek mértékét, a tanrendszert és tanterveket, valamint a használandó tankönyveket az illetékes felekezeti hatóság állapítja meg, oly módon azonban, hogy a felekezeti népiskolákban elérendő tancél nem lehet kisebb, mint a minőt a közoktatásügyi miniszter az állam és a községek által fentartott népiskolákra nézve kötelezőleg megállapít. *A felekezeti hatóság megállapított tantervét valamint az engedélyezett tankönyveket a vallás- és közoktatásügyi miniszternek előzetesen bemutatni köteles. A felekezetek e megállapodásait a miniszter tudomásul véve hivatalos közlönyében közzé teszi és azok csak a közzététel után léphetnek életbe.*

18. §. a). A társulatok és magánosok által fentartott azon népiskolákra nézve, amelyekben magyar a tannyelv és melyek ez alapon nyilvánossági jogot nyerhetnek, a tantervet és tanmenetet a népiskola köteles tárgyainak tanításában elérendő célok csorbítása nélkül szintén a fentartók maguk állapíthatják meg és a tankönyveket maguk választhatják, de minden egyes esetben a megállapodásaik végrehaj-

tása a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásától függ. E megszorítás minden megsértése a nyilvánossági jog megvonását vonja maga után.

18. §. b). A vallástanításnak tervét és tanmenetét, tekintettel a népiskola többi tárgyaira, minden jellegű népiskola számára az illetékes felekezeti hatóságok állapítják meg; ők rendelik el a használandó tankönyveket és a kívánatos vallásos gyakorlatokat. Mindezen megállapodásukban belátó körültekintéssel gondoskodni tartoznak róla, hogy a hitelvek értelmezése és a vallásos érzület megerősödése más felekezetek sérelmével ne járjon, sőt inkább máshitűek iránt méltányos türelmességet keltsen. Megállapodásaikat a felekezeti hatóságok mindenkor haladéktalanul közlik a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, aki azokat tudomásul véve, hivatalos közlönyében közzé teszi.

18. §. c). Jogában áll a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a fentartó hatóságoktól a népiskolákban használt tankönyveket és taneszközöket bármikor bekövetelni és azokat hivatalból megbíráltni, főképen abból a szempontból, nem foglalnak-e magukban állam- és törvényellenes tételeket, olyanokat, amelyek a gyermekben a magyar haza és nemzet más tagjai iránt gyűlölködést szíthatnak.

Ha valamely népiskolában használt tankönyv vagy taneszköz — ideértve az iskolai és ifjúsági könyvtárakban található műveket is — ily tanokat foglal magában, a vallás- és közoktatási miniszter azok használatát eltiltja.

Az eltiltott tankönyv vagy taneszköz használata vagy használata félyelmi és büntető megtorlás alá esik (alább 49. §. b) pont, 1879 : XL. t.-c. 38. §. a).

19. §. A népiskola egy-egy tantermébe csak annyi növendék vehető fel, amennyit a tanterem az 1868 : XXXVIII. t.-c. 27. és 29. §§-ban megszabott méret szerint befogadhat. Egy tanító azonban egy teremben, egyszerre rendszerint 60 mindennapi (6—12 éves) növendéknél többet nem taníthat. Ott, ahol három éven át az egy teremben tanítandó tankötelesek száma állandóan meghaladja a hatvanat, száz tanulóig még egy segédtanító alkalmazandó, százon túl két rendszer tanító és megfelelően a növendékek külön termekbe osztandók.

19. §. b). Az állami népiskolákban a tanítás ingyenes. Egyéb iskolákban a fentartó a polgári község előljáróságának beleegyezésével és a vallás- és közoktatási miniszter tudomásával mérsékelt felvételi és tandíjat szedhet; minden szülő vagy gyám csak azon iskola fenntartási költségeihez köteles felvételi és tandíjjal járulni, amely iskolába gyermeke az időszerint jár; szegény szülők gyermekeiért a községi pénztár fizeti a díjakat.

22. §. (Az első kikezdés innen a megelőző §-ba viendő át.) Mindenütt, ahol az állam vagy a község tartja fenn a népiskola mindennapi tanfolyamát, ugyancsak a fentartó állam vagy község gondoskodik a továbbképző tanfolyam állításáról és fenntartásáról, a rendelkezésre álló tanhelyiségek és felszerelésnek igénybevételével. Az állami és községi tanítók a továbbképző tanfolyamban kötelesek a tanítást ellátni külön díjazás nélkül, *amennyiben ezen munkájuk a köteles hetenkinti 30 órát* (1868 : XXXVIII. t.-c. 60. §.) *meg nem haladja.*

Az iskolafentartó felekezet e törvény rendelkezésének megfelelő továbbképző állításáról és fenntartásáról gondoskodni tartozik min-

denütt, ahol a tanító fizetéskiegészítés vagy korpótlék címén országos segílyt kap. Az ily tanító a továbbképző oktatást óraszámai mai keretében szintén díjtalanul tartozik ellátni.

Ahol valamely felekezet csak a népiskola mindennapi tanfolyamáról gondoskodik és a község szervezi és látja el a továbbképző tanfolyamot, ott a felekezet tartozik iskolája helyiségét és felszerelését e célra díjtalanul átengedni.

A tanítók a népiskola mindennapi és továbbképző tanfolyamában együttvéve legfeljebb heti 36 órára vállalkozhatnak.

24. §. A továbbképző tanfolyamban az évi szorgalomidő legalább 36 hét. A téli időszakban (november hó 1-től március hó végeig) a tanításra hetenkint *nyolc*, a szorgalomidő további szakában hetenkint négy óra fordítandó.

Ezenkívül az 1868 : XXX. t.-c. 57. §-a értelmében a továbbképző tanfolyam tanulóinak vallásos oktatásáról vasárnaponként egy órában az illető felekezetek tartoznak gondoskodni.

IV. Tanítóképzés és képesítés.

58. §. A tanító- és tanítónőképző intézetekbe oly ifjak, illetőleg leányok vehetők fel, akik 15. évüket meghaladták és 18 évesnél nem idősebbek; *előkészültségökről felvételi vizsgálattal kell tanusítaniok, hogy a közismereti tárgyakban van olyan jártasságuk, aminővel magasabb tanintézetekben, nevezetesen felső nép-, polgári vagy középiskolákban, ilykorú növendékek bírnak. A felvételi vizsgálat módozatait a tanítóképzőnek fentartó hatósága állapítja meg.* Mindenképen megkövetelendő a magyar nyelvben biztos beszélő ügyesség; *egy idegen, élő vagy holt nyelv elemeinek ismerete ajánlatos.* A felvételnél a növendékek külön még igazolni tartoznak hatósági orvosi bizonyítvánnyal érzékeik épségét és a tanítói munkára alkalmas egészségi állapotukat.

80. §. Bármilyen jellegű elemi népiskolai rendes tanítói (tanító-női) állásra ezentúl csak olyan egyén alkalmazható, illetve választható, aki magyar állampolgárságát igazolja, a tanítóképesítő tiszti vizsgálatot állami vizsgáló-bizottság előtt sikerrel letette és annak alapján tanítói oklevelet nyert. Csak az így alkalmazott tanítók léphetnek be az orsz. tanítói nyugdíjintézet rendes tagjai sorába.

Az állami tanítóképesítő tiszti vizsgálat célja a szoros értelemben vett pädagogiai műveltséget, tanítói és nevelői készséget kipuhatolni. Ezen vizsgálat nyelve magyar és tárgyai közé a nevelés- és tanítás-tanon, továbbá tanítási gyakorlaton kívül beveendőek: a magyar nyelv és irodalom, hazai történet és földrajz, alkotmánytan.

A tanítói magyar nyelvű oklevélbe a tanítóképesítő alapvizsgálaton a vallásbanól nyert érdemjegy is bejegyzendő.

A tanítóképesítő tiszti vizsgálat díjtalan.

81. §. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az ország egyes főhelyein, legalább 12 állami tanítóképesítő vizsgálóbizottságot alakít és e bizottságok szervezetét és ügyrendjét rendeleti úton állapítja meg.

Ezen bizottságok elnökeit és tagjait kiváló szakférfiakból, főképen tanító- és tanítónőképző-intézetek igazgatóiból, tanáraiból, tanfelügyelőköl, jelesebb középiskolai tanárokból és néptanítókból ugyan-csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki.

V. Fejezet. A népnevelés felügyelete.

§. (Új szakasz.) A népiskolák közvetlen felügyeletét, mind a nyilvános iskolák mind a magánintézetek felett, a községi előljáróságok végzik és az egyes iskolaszékek, mint helyi iskolai hatóságok.

§. (Új szakasz.) A községi előljáróságok feladata a helybeli összes iskolák közegészségügyi ellenőrzésén felül első sorban a tankötelesek pontos nyilvántartása és a rendes iskoláztatásnak minden tekintetben előmozdítása. E végből minden egyes iskola számára egy-egy tagját külön kirendeli rendes időszaki iskoláztatásra és jelentéstételre. A községi előljáróságok eljárását, mint népiskolai felügyelő hatóságét, a vallás- és közoktatásügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértve szabályozza külön rendelettel.

§. (Új szakasz.) Az iskolaszék főképen az iskolának anyagi ügyeit gondozza és azonfelül minden irányban gyámolítja a tanítóóság nevelő munkáját. Minden iskola mellett külön iskolaszék szervezendő. Tagjai a községi előljáróság egy kirendeltjén és az iskolafentartó hatóságnak 3—5 megbízottján kívül, akik mindnyájan három-három évre nyerne megbízást, az iskolába járó gyermekek szüleinek évenként a tanév elején választandó ugyanannyi képviselőjéből áll. Leányiskolák részére anyák is választhatók az iskolaszékbe. A helyi lelkészek, a vallásitanítás tekintetéből és az iskola tanítója vagy nagyobb tanítótestület képviselőjében az igazgató és egy tanító az iskolai tanítás és nevelés szempontjából az iskolaszéknek tanácsadó tagjai. Az iskolaszékek eljárását, ügy- és jogkörét minden jellegű iskolák számára a vallás- és közoktatásügyi miniszter szabályozza.

§. Másod fokon a népiskolai felügyeletet a törvényhatósági bizottságok gyakorolják a fennálló közigazgatási és közoktatásügyi törvények (1876 : VI. és 1876 : XXVIII. t.-c.) értelmében. Minden egyes törvényhatósági bizottság mellé a jelen törvény szentesítésétől számítandó egy fél év alatt megalakítandók az 1876 : XXVIII. t.-c. 8. §. alapján az állandó népnevelési bizottságok és megállapítandó szervezeti szabályzattal ügykörük és tanácskozásuk rendje. A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy minden törvényhatóságra nézve, mely a félév multával sem szervezné állandó nevelési bizottságát, külön szabályrendelettel saját hatáskörében haladéktalanul intézkedjék életbelépéséről.

87. §. Az állami felügyeletet és irányadó vezetést a közoktatásügyi miniszter első sorban a királyi tanfelügyelők útján intézi. A jelen törvény hatálybalépte után egy év mulva . . . stb. (úgy, mint a benyújtott törvényjavaslatban olvasható).

§. (Új szakasz, mely a 90. §. után következne.) A tanítóképzés és képesítés felügyeletével külön 12 kir. tanfelügyelő, mint tankerületi főfelügyelő bizatik meg, akik azonfelül tankerületekben a népnevelés fejlődését folyton szemmel tartva a kerületökbeli kir. felügyelők jelentései alapján évenként összefoglaló, három évenként részletező jelentést tesznek a népnevelés egész körének állapotáról. A három évi jelentések egész terjedelmökben közléteendők.